

Ellen Nystedt
Naturavdelningen
036-39 5060

Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
E-post
jonkoping@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jonkoping
Plusgiro 6 88 06-9
Bankgiro 5206-5877

Bildande av naturreservatet Brunnstorp i Värnamo kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808 MB) området Brunnstorp, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med gränser utmärkta i fält, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se **Reservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för området långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2).

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och skapa förutsättningar för biologisk mångfald knuten till skyddsvärda träd, lövskog och barrblandsumpskogar samt jordbruksmark
- vårda, restaurera och bevara skyddsvärda träd, lövskogar och barrblandsumpskogar samt jordbruksmark.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Brunnstorp
Beslut om Natura 2000	nej
Kommun	Värnamo
Socken	Nydala och Gällaryd
Lägesbeskrivning	väster om sjön Rusken ca 4 km NNV om Os
Fastigheter	del av Stora Hunnavik 1:7 och 1:11 samt del av Os 1:3 (fastighetsreglering pågår)
Fastighetsägarkategori	staten (Naturvårdsverket)
Gräns	enligt karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Areal	107 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Brunnstorp är ett 2,7 km långsträckt område som hyser flera olika naturmiljöer. I området finns det ungefär hundra skyddsvärda träd av främst ek, bok, ask och lind. Det största trädet i reservatet är en ek med över 5 meter i omkrets. Dessa stora och gamla träd är värdefulla för en rad arter av lavar, svampar, mossor, insekter och fåglar. I området finns även lövskogar, barrblandsumpskogar och jordbruksmark i form av åkerlyckor och trädklädda naturbetesmarker.

För mer information om området och dess naturvärden hänvisas till skötselplanen (bilaga 2).

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar.
2. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning med undantag för åtgärder knutna till brukandet av jordbruksmark, område A, enligt beslutskarta.
3. anordna upplag av något slag med undantag för upplag för jordbrukets behov på område A enligt beslutskarta
4. dika
5. bedriva täkt av något slag
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Förbudet gäller inte jaktorn och anläggning av reservatparkering
7. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för uttransport av fäلت vilt med mindre fordon på fastmark. Undantag gäller befintliga vägar och traktorvägar enligt beslutskartan. Undantag gäller för jordbrukets behov på område A enligt beslutskartan.

8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn.
9. anlägga väg
10. plantera in för området främmande arter
11. använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats
4. anläggande och underhåll av strövsig och rastplats
5. utförande av naturvårdsinriktade åtgärder för att uppnå syfte och bevarandemål med reservatet, bland annat avverkning och borttransport av gran i hela området, frihuggning kring skyddsvärda träd, stängsling, utglesning av lövträd för att gynna grässvål och storlekstillväxt på vissa träd, röjning kring stenmurar, utplacering av död ved, anläggande av träddepåer, hydrologisk återställning genom att diken läggs igen, borttransport av och eldning av ris
6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar eller delar av träd eller buskar
2. plocka eller samla in kärlväxter, mossor, lavar eller svampar, med undantag av bär och matsvamp för husbehov
3. samla in ryggradslösa djur med hjälp av fällor
4. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.

Inom reservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. använda reservatsområdet för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande med fler än 100 deltagare
6. använda reservatsområdet för lägerverksamhet med fler än 30 deltagare.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och uppföljning enligt fastställd skötselplan (bilaga 2). Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av jaktstugan, befintliga vägar, el- och teleledningar och avloppsanläggningen vid Brunnstorp 2:1. Från föreskrifterna undantas även

åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller/kan gälla för området.

Bakgrund

Brunnstorp inventerades sommaren 2003 som en del i regeringsuppdraget - naturvärdesbedömning och skydd av viss skog. Hela det inventerade området återfanns på mark ägd av Sveaskog AB. Brunnstorp rapporterades hösten 2003 till Naturvårdsverket som ett värdefullt skogsområde i behov av skydd. I augusti 2007 bestämdes den slutgiltiga gränsen i fält gemensamt av Sveaskog AB och Länsstyrelsen. Under hösten 2007 mättes gränsen in och markerades av Lantmäteriet. En värdering av området gjordes och sommaren 2008 köptes de delar av fastigheterna som berörs av naturreservatet in av Naturvårdsverket. Inventeringar inom ramen för åtgärdsprogram för hotade arter genomfördes i området 2007 och 2008.

Samråd enligt 25-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen samt Värnamo kommun.

Ett förslag till beslut och skötselplan skickades den 11 november 2008 på remiss till Värnamo kommun, Skogsstyrelsen, markägare och olika intresseorganisationer. Berörda sakägare förelades samtidigt att inkomma med yttrande. Remissyttranden har inkommit från Eon, Värnamo kommun och Stigmännens Jaktlag. Inget yttrande har haft något att erinra mot förslag till beslut om naturreservat. Skogsvårdsstyrelsens och Eons detaljsynpunkter kring vård av kulturmiljöer respektive rätt till underhåll och eventuell framtida nedgrävning av ledningsgata beaktas i beslut och skötselplan.

Motivering

Bestämmelser

Enligt 7 kap. 4 § MB (1998:808) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges bland annat att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
3. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att Länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

I 3 kap. 3 § MB anges att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Av 3 kap. 8 § andra stycket MB följer att områden som är av riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Bedömning

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Brunnstorp bidrar till att miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt odlingslandskap" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas.

Reservatsbildning av Brunnstorp prioriteras enligt "Strategi för formellt skydd av skogsmark i Jönköpings län" och området hamnar i högsta värdegrupp. Brunnstorp har ett mycket högt naturvärde på beståndsnivå, en långsiktig funktionalitet på grund av sin storlek och ädellövskog som finns i Brunnstorp är en prioriterad skogstyp. Betesmarkerna i den norra delen av området ingår i Jönköpings läns naturvårdsprogram (nr 83-26) och är även utpekade i Ängs- och hagmarksinventeringen i Värnamo kommun.

Brunnstorp ligger i en jätteträdstrakt och inom en 2 km radie från naturreservatet finns flera hundra skyddsvärda träd varav en stor andel är jätteträd. I länet finns få jämförbara områden vad gäller storlek, ålder och antalet grova träd. Jätteträdsmiljöer prioriteras i Länsstyrelsens åtgärdsprogram för hotade arter. Inom området finns även nyckelbiotoper utpekade, vilka är enstaka jätteträd samt jätteträdsmiljöer. Tillgången på grova gamla träd, död ved och värdefulla naturmiljöer är mycket god. Stora delar av området är klassat som värdekärna, vilket innebär ett naturområde som bedöms ha en stor betydelse för flora och fauna.

Ansamlingen av skyddsvärda träd i Brunnstorp är påfallande hög med fler än hundra stycken, främst ek och ask men även bok, lind, björk och lönn. I anslutning till dessa träd är fem rödlistade arter funna samt ett tiotal signalarter och en art utpekad i art- och habitatdirektivet. Jätteträd och hålträd är livsviktiga miljöer bl.a. för ett mycket stort antal insekter samt ett flertal fågelarter och fladdermöss. Jätteträdens överlevnad är avhängigt av att dessa står fritt från andra träd medan insekter knutna till träden är beroende av en lång kontinuitet, närbelägen tillgång till blommande buskar och brynmiljöer samt att jätteträden förekommer inom en relativt stor radie. Betes- och jordbruksmarkerna i området skapar viktiga livsmiljöer genom den blommande markfloran, brynmiljöerna, de solitära träden och variationen i landskapet som en öppen mark innebär. I Brunnstorp finns även sammanhängande lövskogsområden med inväxta jätteträd av främst ek.

Hela naturreservatet genomkorsas av bäckar och fuktdrag. Här växer en blandskog med främst klibbal, björk, asp och gran. Mängden död ved är påfallande hög och den höga och jämna luftfuktigheten gynnar mossfloran. Flera signalarter av mossor är funna samt grön sköldmossa vilken är utpekad i EU:s art i art- och habitatdirektiv.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot exploatering, avverknings- och borttransport av död ved. För att bevara områdets naturvärden är området i behov av en anpassad skötsel som gynnar skyddsvärda träd genom frihuggning och betesdrift och även avverkning av gran till förmån för lövskog. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och höga naturvärden. De är främst avsedda att skydda och bevara skyddsvärda träd, ädellövskog, barrblandsumpskog och jordbruksmark i området. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § miljöbalken avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Brunnstorp är ett från ekologiskt synpunkt särskilt känsligt område, som enligt 3 kap. 3 § MB så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Större delen av Brunnstorps naturreservat ingår i ett område som av Statens energimyndighet utpekats som riksintresse för vindbruk enligt 3 kap. 8 § MB (F013). Efter att andra hänsyn tagits som exempel närhet till bebyggelse bedömer Länsstyrelsen att det endast är ca 5% av riksintressets yta som skulle vara lämplig för vindkraftexploatering. Den aktuella marken ägs av staten och har köpts in i syfte att skyddas som naturreservat. Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att beslutet om bildandet av det aktuella naturreservatet inte kan anses påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningar inom det område som utpekats som riksintresset för vindbruk och att reservatsbildningen därmed är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB.

Reservatsbildningen är förenlig med den för området gällande översiktsplanen.

Hur man överklagar m.m.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

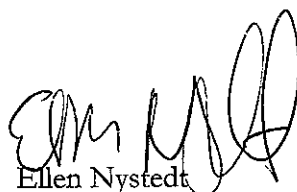
Upplysning

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, samt i Värnamo Nyheter och Finnveden Extra. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 1 juni 2009 och de gäller omedelbart även om de överklagas.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Monica Flodström beslutat och naturvårdshandläggare Ellen Nystedt varit föredragande, har även länsjurist Ulrika Källberg, naturvårdsdirektör Johan Uhr och tf funktionsansvarig områdesskydd Helena Uhlén deltagit.

Monica Flodström

Ellen Nystedt

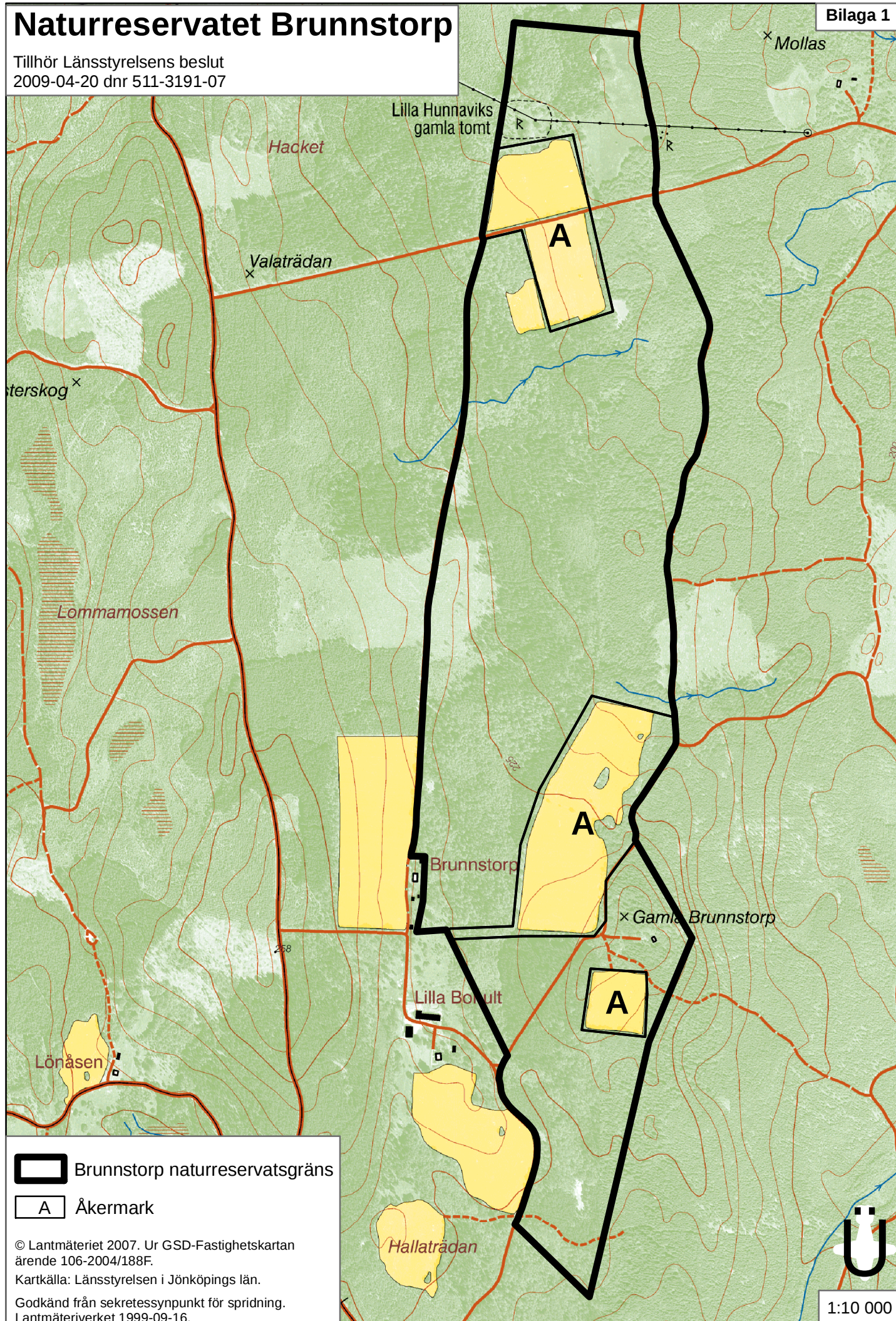
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning
4. Konsekvensutredning
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

Naturreservatet Brunnstorp

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2009-04-20 dnr 511-3191-07

 Brunnstorp naturreservatsgräns

 Åkermark

© Lantmäteriet 2007. Ur GSD-Fastighetskartan
ärende 106-2004/188F.

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

1:10 000